ΕΣΤΙΑ

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Τιμαί: Ἐσωτερικοῦ . . . . . δραχμαὶ 20
Ἐξωτερικοῦ . . . . . χρ. φράγκα 24

Ἐξάμηνος τὰ ἡμίσυ. — Πάντοτε προπληρωτέα.
Αἱ ἐγγραφαὶ ἀρχονται τὴν 1 καὶ 15 ἑκάστου μηνός.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΣ

Παρὰ τὴν ὁδὸν Σταδίου.— Ὁδὸς Νομισματοκοπείου, 7.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Κατὰ στίχον: 3η σελ. λεπτὰ 50, 4η σελ. λεπτὰ 40.
Μακραὶ διατριβαὶ καὶ ἐπανειλημμέναι ἀγγελίαι κατ' ἀποκοπήν.
Τα χειρόγραφα τῶν διατριβῶν δὲν ἀποδίδονται.

ΑΘΗΝΑΙ—Ἔτος Γ' (ΚΑ')—Ἀριθ. 102 | ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ 5 ΛΕΠΤΑ | Ἑσπέρα Τρίτης 11 Ἰουνίου 1896

ΔΕΝ ΕΙΝΕ ἀνάγκη νὰ ἐμπνεύσωμεν ζῆλον μεγαλείτερον εἰς τοὺς φιλοπάτριδας, ἀλλ' εἶνε ἀπαραίτητον νὰ φωτίζεται καὶ καθοδηγῆται ἡ κοινὴ γνώμη πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος, τὸ ὁποῖον εἶνε ἀνατεθειμένον εἰς τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον.

Ἡ δυσπιστία πρὸς τὴν σύνεσιν καὶ ἱκανότητα κυβερνητῶν, μὲ τὴν πολιτικὴν δράσιν τῶν ὁποίων συνδέονται μόνον συμφοραὶ καὶ ταπεινώσεις τῆς πατρίδος, δὲν ἐπέτρεψε κατ' ἀρχὰς τὴν ἐκδήλωσιν ὅλου ἐκείνου τοῦ πατριωτισμοῦ, μὲ τὴν ζέσιν τοῦ ὁποίου ἀντελήφθη ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς πάντοτε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ εἰς τὰς σοβαρὰς στιγμὰς τῆς ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἀπαραλλάκτως ὅρους συνεχιζομένης ἀπὸ δεκαετηρίδων ὅλων ἱστορίας του.

Εἰς μίαν στιγμὴν ὑπερτάτης πατριωτικῆς ἐξάρσεως, καθ' ἣν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἐξ ἀσφαλοῦς ἐνστίκτου κατανοεῖ ἀμέσως τί ἐπιβάλλεται εἰς αὐτὸ νὰ πράξῃ, θὰ ἠδύνατο ἡ Βασιλεία νὰ καταστήσῃ ἀβλαβεῖς πάσας τὰς κακοποιοὺς ἐπιδράσεις τοῦ ἀθλίου πολιτικοῦ συστήματος, ὑπὸ τὸ ὁποῖον μετὰ τρομακτικῆς γοργότητος συνετελέσθη ἡ πλήρης τοῦ ἔθνους κατάπτωσις. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶνε μετ' ἀληθοῦς στοργῆς ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Βασιλέα του καὶ εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην θὰ ἦτο ἕτοιμος τὰ πάντα νὰ θυσιάσῃ, ἂν ἦτο δυνατὸν ἐκ τοῦ Ἡγεμόνος του ν' ἀρυσθῇ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐκπληρώσεως ἑνὸς καὶ μόνου ἐκ τῶν βαθυτάτων τῆς ψυχῆς του πόθων.

Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ἣν ἡ τύχη πλέον ἢ ἅπαξ παρεσκεύασεν εἰς τὸν Βασιλέα καὶ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶδε πολλάκις ἐπιστᾶσαν, ποτὲ δὲν ἐνόμισεν ἡ Βασιλεία ὅτι ἐπιτρέπεται καὶ ἐπιβάλλεται εἰς αὐτὴν νὰ χρησιμοποιήσῃ.

Αὐτὸν τὸν πόνον του οὐδεὶς αἰσθάνεται, τοὺς πόθους του οὐδεὶς σέβεται, τὰς εὐχάς του οὐδεὶς εἰσακούει. Ἀκατανίκητον δὲ βαθὺ αἴσθημα πείθει τὸ ἔθνος ὅτι οὔτε σήμερον οὔτε εἰς τὸ μέλλον ἔχει νὰ ἐλπίσῃ τι ἐκ τῆς ἐγκαίρου ἐπεμβάσεως εἰς τὴν ἀνωτάτην τῆς πατρίδος διοίκησιν τῶν προσώπων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀλλαχοῦ θεωροῦνται ὡς αὐτὴ ἡ ἐνσάρκωσις τῶν ἐθνικῶν ἰδεῶν καὶ πόθων.

Ποῦ δύναται ἡ κατάστασις αὕτη νὰ φέρῃ, δὲν εἶνε δυστυχῶς δύσκολον νὰ προίδῃ τις. Ἂν ὅμως ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτῆς ἀσφαλῶς δύναται τις νὰ προμαντεύσῃ τὸ θλιβερὸν τῆς πατρίδος μέλλον, δὲν γνωρίζομεν ποία θὰ εἶνε ἡ ἐκ τούτου ὠφέλεια διὰ τὴν ἐσωτερικὴν εὐδαιμονίαν καὶ δόξαν ἐκείνων, τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα θ' ἀπαγγέλλεται εἰς τὰς κατόπιν γενεὰς συνοδευόμενον ὄχι βεβαίως ὑπὸ τῶν εὐλογιῶν τοῦ Ἔθνους.

Ἀπὸ τῆς θλιβερᾶς ὅμως ταύτης καταστάσεως ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ ἀντλοῦν δυνάμεις νέας, λαμβάνει τὴν ἀπόφασιν ν' ἀντιμετωπίσῃ μόνον τοὺς κινδύνους, οὓς παρασκευάζουσιν ἐξωτερικαὶ ἐπιβουλαὶ καὶ ἐσωτερικὴ ἔκλυσις.

Ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς κυβερνήσεως περιῆλθεν εἰς τὴν ἀπόλυτον τοῦ Ἔθνους δικαιοδοσίαν τὸ ζήτημα τῆς Κρήτης, καὶ ἂν μὴ ἄλλη βεβαιότης περὶ τῆς τύχης αὐτοῦ σήμερον ὑπάρχει, τοὐλάχιστον στερεὰ εἶνε ἡ πεποίθησις ὅτι τὸ ἔθνος θὰ χειρισθῇ αὐτὸ μετ' ἀξιοπρεπείας καὶ ἐθελοθυσίας.

Ἡ ἐνίσχυσις τοῦ κρητικοῦ ἀγῶνος εἶνε ζήτημα τιμῆς διὰ τὸ ἔθνος ὁλόκληρον καὶ εὐτυχῶς πάντα τὰ γινόμενα πείθουσιν ὅτι οὕτως ἀντιλαμβάνεται αὐτὸ ὁ Ἑλληνισμὸς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἐλευθέρου κράτους. Καὶ τὸ αἴσθημα αὐτοῦ τόσῳ μᾶλλον ἀγνὸν ἐκδηλοῦται, ὅσῳ ἡ πεποίθησις ὁλονὲν ἐνισχύεται ὅτι καὶ ἄνευ τῆς κυβερνήσεως καὶ ἐναντίον πάσης ἐμφανοῦς ἢ ἀφανοῦς ἐσωτερικῆς ἀντιδράσεως δύναται τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ν' ἀγωνισθῇ ἐν Κρήτῃ ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος.

ΔΕΛΤΙΟΝ

Η ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΙΣ φαίνεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποφασισμένη νὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἀνέλιξιν τῶν ἐσωτερικῶν γεγονότων μετὰ πλήρους ἀπαθείας, ἕως οὗ ἐπέλθῃ ἡ ἀναπόδραστος ἐκείνη στιγμή, καθ' ἣν κατὰ τὴν ἀλάνθαστον θεωρουμένην κοινὴν πεποίθησιν ὁ κ. Δηλιγιάννης θὰ κατακρημνισθῇ ὡς ἄλλος Προμηθεὺς ὑπὸ βροντὰς καὶ σκότος καὶ σεισμοὺς δεινοὺς εἰς τὸν Τάρταρον.

Ὅτι τὴν εὐθύνην πᾶσαν ἐπὶ ταῖς καταστροφαῖς ἃς ἡ Κρήτη ὑφίσταται καὶ ἐπὶ τῇ φρικτῇ ἀπωλείᾳ, ἣν ἡ Ἑλλὰς ὑπέστη δυστυχῶς ἤδη ἄνευ ἐλπίδος ἐπανορθώσεως τοῦ κακοῦ, ἀποδίδει ἡ ἀντιπολίτευσις εἰς τὸν ἄθλιον αὐτουργὸν αὐτῆς, δὲν εἶνε τίποτε νέον, διότι ὁ κόσμος ὅλος τὸ αἰσθάνεται καὶ τὸ βλέπει καλῶς.

Οὐδεὶς ἑπομένως φόβος ὑπάρχει μὴ καταστήσῃ τις συνυπευθύνους τῆς Κυβερνήσεως τοὺς ἀντιπολιτευομένους, οἵτινες φοβοῦνται νὰ ἐγγίσωσι τὸ σῶμα τοῦ κ. Δηλιγιάννη ἵνα μὴ τὸ μόλυσμα τῆς χρονίας νόσου αὐτοῦ μεταδοθῇ καὶ εἰς τὸν ὀργανισμὸν αὐτῶν.

Ἀλλὰ οἱ ἀγαθοὶ ἰατροὶ δὲν κατέγονται ποτὲ ὑπὸ τοιαύτης δειλίας, τολμῶσι δὲ νὰ εἰσέλθωσι καὶ εἰς τῶν χολεριώντων καὶ φθισικῶν τοὺς μεμολυσμένους θαλάμους, ὅταν τὸ πρὸς τὴν ἐπιστήμην καθῆκον ὑπαγῇ αὐτοὺς ἐκεῖ.

Οἱ ἀντιπολιτευόμενοι δὲ εἶνε οἱ ἰατροί, τοὺς ὁποίους σήμερον τὸ ἀπειλούμενον ὑπὸ τῆς διαδόσεως τῆς κυβερνητικῆς ἐπιδημίας ἔθνος ἀναγκάζει μάλιστα νὰ σκεφθῶσι σοβαρῶς πῶς νὰ προσέλθωσιν ἐπίκουροι εἰς τὴν παροῦσαν κατάστασιν, διατάσσοντες τὴν ὅσον ἔνεστι ταχυτέραν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀσθενῶν καὶ πλήρη ἀπολύμανσιν τοῦ ἐδάφους ἀπὸ τῶν ἐπικινδύνων μικροβίων, τὰ ὁποῖα τόσον θαυμασίως εὐδοκίμησαν εἰς τὸν σύγχρονον πολιτικὸν ὀργανισμὸν τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ δυσπιστοῦντες πρὸς τὴν εἰλικρίνειαν τῶν προθέσεων καὶ τὴν σταθερότητα τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἡμετέρων πολιτευομένων ἐκφράζουσι τὴν ὑπόνοιαν ὅτι οἱ πλείονες τούτων ζητοῦσι νὰ ἁλιεύσωσιν εἰς τὰ θολά, προσερχόμενοι εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχῃ μὲν πλέον ὁ κ. Δηλιγιάννης, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον τίποτε, τὸ ὁποῖον αὐτοὶ θὰ ἠδύναντο νὰ σώσωσι.

Τὸν ἐγωϊσμὸν ὅμως τοῦτον, ὅστις θὰ καθίστα τοὺς ἐπιφανεῖς τοῦ κοινοβουλίου ἄνδρας ἀληθῶς ἀξίους ἀποστροφῆς, δὲν πιστεύομεν ὅτι ἐπιτρέπεται ν' ἀποδίδωμεν εἰς αὐτούς.

Τὰ ἀληθῆ αἴτια τῆς παραδέξου ταύτης ἐφεκτικότητος πρέπει διὰ τοῦτο ἀλλαχοῦ νὰ ζητηθῶσι, ἀλλὰ οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶνε αὐτά, τὴν ἀτολμίαν καὶ τὴν ἔλλειψιν πάσης ἀποφάσεως ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν θὰ συγχωρήσῃ περισσότερον εἰς τοὺς ἀντιπολιτευομένους ἐπιφανεῖς ἢ ὅσον συγχωρεῖ αὐτὴν σήμερον εἰς τὸν περιφανῆ τῆς κυβερνήσεώς του ἀρχηγόν.

ΤΑ ΞΕΝΑ

Οἱ Σέρβοι καὶ ἡ Αὐστρία

Βελιγράδιον, 11 Ἰουνίου. — Ὁ τύπος ὁλόκληρος ἐξηγέρθη κατὰ τῶν ἀντισερβικῶν ἄρθρων τῶν Βιεννέων φύλλων.

Τὸ ταξείδιον τοῦ Τσάρου

Βιέννη, αὐθημερόν. — Ὁ Τσάρος θὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα τὴν 15 Αὐγούστου. Εἶνε βέβαιον πλέον ὅτι δὲν θὰ συνοδεύσῃ αὐτὸν ἡ αὐτοκράτειρα.

Ὁ καλιέρης δηλητηριάζει τὰ ῥέατα.

Κάϊρον, αὐθημερόν. — Ἀγγέλλεται ἐκ Σουακείμ ὅτι σοβαροὶ φόβοι ὑπάρχουσιν ὅτι ὁ Καλιέρης ἐδηλητηρίασε τὰ ῥέατα καὶ τὰς συναγωγὰς τῶν Ἰουδαίων κατὰ τὴν εἰς Δόγγολαν ὁδόν.

(*Ἐθνικὸν Πρακτορεῖον*).

Η ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ

Α'.

Ἡ ἰδέα τῆς ἐθνικότητος πολλάκις πολλοὺς ἀπησχόλησε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρόντος αἰῶνος, θὰ ἐξακολουθῇ δ' ἐγείρουσα μέγα πάντοτε ἐνδιαφέρον ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσιν ἔθνη διατελοῦντα, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, ὑπὸ τὸν ξένον τῆς δουλείας ζυγόν, στερούμενα τῆς αὐτονομίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας, ἐν ᾧ γεννᾶται ὁ ἄνθρωπος καὶ ἤτις θὰ ἦτο ἑπόμενον ν' ἀνήκῃ ἐπίσης εἰς τοὺς ὁμίλους ἀνθρώπων, οἵτινες ἀπαρτίζουσι τὰ ἔθνη.

Εἰς τὴν εὐκρινῆ ὅμως ἀντίληψιν τῆς ἰδέας ταύτης, πολλάκις, καὶ ἐν αὐτοῖς ἔτι τοῖς πλέον ἀνεπτυγμένοις ἔθνεσι, πολλὰ προσκρούουσιν. Εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν δὲ σύγχυσιν οὐκ ὀλίγον συντελεῖ καὶ αὐτὴ ἡ ἀδιακρίτως χρῆσις τῆς λέξεως *ἐθνικότης*. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εὐχερῶς διακρίνει διὰ τῶν δύο λέξεων *ἐθνικότης* καὶ *ὑπηκοότης*, ὅ,τι συνήθως ἐν τῇ γαλλικῇ συγχέεται ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ λέξει (nationalite), διὰ τῆς πρώτης ἐνδεικνύουσα τὸν δεσμὸν παντὸς ἀτόμου πρὸς τὸ *ἔθνος* εἰς ὃ ἀνήκει, ἐνῷ διὰ τῆς δευτέρας ἐμφαίνεται ὁ δεσμὸς ὅστις συνδέει τὸ ἄτομον ἐπιοήμως πρὸς ἕν ἐκ τῶν *Κρατῶν*, ἅτινα εἶναι τὰ ἠθικὰ πρόσωπα τῆς διεθνοῦς κοινωνίας ἀνεξαρτήτως τῆς ἠθικῆς ἀξίας τῆς συστάσεως αὐτῶν.

Ἔθνος καὶ *Κράτος*! Ποῖος λαὸς καλήτερον τοῦ ἑλληνικοῦ δύναται νὰ γνωρίζῃ τὴν μεταξὺ τῶν δύω τούτων λέξεων ὑπαρχουσαν διαφοράν, ἀφοῦ τὸ μικρὸν ἡμῶν ἐλεύθερον Κράτος οὔτε τὸ τρίτον περιλαμβάνει τοῦ ἑλληνικοῦ Ἔθνους; Πάντες ἐννοοῦμεν τὴν διαφορὰν ἀναλογιζόμενοι τὰ ἑκατομμύρια τῶν δούλων ἀδελφῶν ἡμῶν, οἵτινες ὑπὸ τὸν ξένον ζυγὸν εἰς χώρας ὁμόρους κατοικοῦντες θὰ ἠδύναντο κάλλιστα ν' ἀποτελέσωσι Κράτος συμπαγές, ἀποτελούμενον ἐκ καθαρῶς ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, ὁμοίων πόθων, ὁμοίων αἰσθημάτων καὶ ὁμοίων ἰδεῶν, ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κεντρικὴν ἀρχήν, ἐὰν οἱ ὑπολογισμοὶ καὶ τὰ ἐγωιστικὰ συμφέροντα τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων δὲν κατεδείκνυντο μέχρι τοῦδε ἀσυμβίβαστα πρὸς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐνδομύχων καὶ ζωηρῶν πόθων ἑνὸς λαοῦ, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου δὲν παύουσιν ἀνακηρύττοντες συμπαθῆ πάντες ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν, καὶ ὅστις ἑτέραν θὰ εἶχε βεβαίως μέχρι τοῦδε διατρέξει σταδιοδρομίαν, ἐὰν δὲν ἐγίνετο ἐν ἀρχῇ τὸ γνωστὸν λάθος τῆς συστάσεως Κρατιδίου ἐπὶ στενῆς λωρίδος γῆς, μὲ ἀνεπάρκειαν τῶν τῆς ζωῆς ἐφοδίων καὶ τῶν ἀπαιτουμένων ὑλικῶν μέσων πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγήν, ὡς ἂν αἱ ἐπεδιώκετο ἡ προπαρασκευὴ τοῦ ἐξ ἀσφυξίας θανάτου τοῦ νεογνοῦ.

Ἐνῷ ὅμως ἡμεῖς ἀναλογιζόμεθα τοὺς δούλους ἔτι ἀδελφοὺς ἡμῶν, οὗτοι κύπτοντες ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δουλείας, εὑρίσκονται συγχρόνως—ὅπερ χεῖρον—ἐκτεθειμένοι εἰς τὰς διηνεκεῖς ἐπιβουλὰς τῶν ἐναντίων, ἀνδρῶν δραστηρίων καὶ διηνεκῶς τολμηροτέρων καταστάντων ὑπὸ τῆς προσμειδιώσης αὐτοῖς τύχης, οἵτινες παντὶ σθένει καὶ διὰ παντοειδῶν ἐπιχειρημάτων καὶ σοφισμάτων ἐπιδιώκουσι συστηματικῶς τὴν ἀπὸ τῶν σπλάγχνων τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπόσπασιν ἑκατοντάδων χιλιάδων Ἑλλήνων καὶ τὴν βαθμιαίαν διὰ τῆς βίας ἢ τῆς πειθοῦς ἀποξένωσιν αὐτῶν. Ὁποῖαι δ' ἀντίστασιν ἀπαντῶσιν εἰς τὰς θρασείας αὐτῶν διηνεκεῖς ἀποπείρας; Ὁποῖα ἀπάντησις δίδεται εἰς τοὺς δολίους αὐτῶν εἰσηγήσεις; Πῶς θεωροῦσι τὰ θύματα ταῦτα τῶν ἀκαθέκτων ἐχθρικῶν ὀρέξεων ἢ τε εὐρωπαϊκὴ διπλωματία καὶ ἡ κυρίαρχος δύναμις; *Ἐπὶ τίνι σταθερῷ βάσει* δύνανται νὰ διεκδικήσουν οἱ ἐλεύθεροι Ἕλληνες τοὺς ὑποδούλους τούτους ἀδελφούς; Ὁποίαν ἀκριβῶς ἰδέαν αὐτοὶ οὗτοι ἔχουσι περὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐθνικότητος, οὐχὶ τῆς ἐπισήμου δθωμανικῆς, ἤτις ἀναγράφεται ἐν τοῖς διαβατηρίοις, ἀλλὰ τῆς πραγματικῆς, ἤτις ἀνεξιτήλοις γράμμασι μένει ἐν τῇ καρδίᾳ ἐγκεχαραγμένη; Ὁποῖον ἐν ἑνὶ λόγῳ τὸ ἀλάνθαστον γνώρισμα τῆς ἐθνικότητος ταύτης; Ἐκεῖνο δι' οὗ, ὡς δι' ἀκαταμαχήτου ἐπιχειρήματος, δύναταί τις ν' ἀποστομώσῃ τὰς ἐπιβούλους διεκδικήσεις ἀχορτάστων κατακτητῶν; Τοιαῦται αἱ ἐρωτήσεις, εἰς ἃς προτιθέμεθα δι' ὀλίγων ν' ἀπαντήσωμεν.

Πρὸ πεντηκονταετίας περίπου, ὁ ἰταλικὸς λαός, ὅστις ἀπ' αἰώνων διετέλει κατατεταγμένος ὑπὸ τὸν ξενικὸν ζυγόν, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀπησχολεῖτο ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον προβλήματος, τοῦ τῆς ἐθνικῆς ἑνώσεως. Τὸ πρόβλημα τοῦτο, ἂν καὶ ὑριστάμενον ἐν μέρει ἔτι καὶ σήμερον διὰ τοὺς ὑπὸ τὴν αὐστριακὴν μοναρχίαν διατελοῦντας ἰταλικοὺς πληθυσμούς, ἐλύθη ἐν τούτοις σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν διὰ τὸ ἐπίλοιπον τοῦ ἰταλικοῦ ἔθνους, ἀποτινάξαντος τὸν ξενικὸν ζυγὸν καὶ ἐπιτελέσαντος τὴν ἑνοποίησιν τῆς Πατρίδος αὐτοῦ.

Τὸ ἀξιοσημείωτον ὅμως τοῦτο πολιτικὸν γεγονὸς δὲν ἐπετεύχθη μόνον διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ὅπλων, ἀλλὰ κατόπιν μακρᾶς, δραστηρίας καὶ ἀεννάου διπλωματικῆς προπαρασκευῆς, σθεναρῶς ὑποδοηθουμένης ὑπὸ συστηματικῆς ἐργασίας πρὸς ἐξέγερσιν τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως τοῦ ὑποδεδουλωμένου λαοῦ. Τῆς ἐργασίας ταύτης πρωταγωνιστὴς διάσημος ὑπῆρξεν ὁ πολὺς Mancini, νομομαθὴς καὶ φιλόσοφος ἔξοχος ὅσον καὶ πολιτικὸς διακεκριμένος.

Ἀναγκασθεὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πατρίδα αὐτοῦ Νεάπολιν, ὁ Mancini εἶχε καταφύγει τὸ 1848 ἐν Τουρίνῳ, τῇ πρωτευούσῃ τοῦ ἐλευθεροφρονουμένου βασιλείου τοῦ Πεδεμοντίου. Τὸ Πεδεμόντιον ἐχρησίμευε τότε ὡς ἄσυλον εἰς ἀναριθμήτους καὶ περιφανεῖς ἐξορίστους, φεύγοντας τὸν ξένον ζυγόν, ὑφ' ὃν διετέλουν, ὑπὸ διαφόρους τίτλους, αἱ λοιπαὶ ἐπαρχίαι τῆς Ἰταλίας. Διοικούμενον δὲ ὑπὸ τοῦ ἰταλικοῦ οἴκου τῆς Σαβανδίας, ἐπεδίωκε νὰ καταστῇ ὁ πυρὴν τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας. Ὀλίγον μετὰ τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ, τὸ πεδεμοντικὸν κοινοβούλιον συνέστησε, διὰ τοῦ νόμου τῆς 14 Νοεμβρίου 1850, τὴν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Τουρίνου ἕδραν τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ διεθνοῦς δικαίου, ἣν τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Massimo d'Azeglio ἐνεπιστεύθη ἀδιστάκτως εἰς τὸν ἐξόριστον τῆς βουρβωνικῆς κυβερνήσεως Mancini. Τὴν 22 Ἰανουαρίου 1851, ὁ Mancini ἐγκαινίασε τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ, ἐκλέξας ὡς θέμα «τὴν ἐθνικότητα ὡς βάσιν τοῦ ἀληθινοῦ δικαίου (1)». Θὰ ἐπανέλθωμεν λεπτομερῶς εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐν τῷ μαθήματι τούτῳ ἰδεῶν τοῦ Mancini. Παρατηρήσωμεν ὅμως ἀμέσως ὅτι, διὰ τῆς λαμπρᾶς αὐτοῦ φιλοσοφικῆς καὶ νομικῆς θεωρίας, ὁ Mancini ἔσχε τὴν δόξαν νὰ καταστῇ ἀρχηγὸς σχολῆς, καὶ τὴν τιμὴν νὰ ἴδῃ ἀκολούθως τὴν Ἰταλίαν πληρουμένην ἀπὸ λογεῶνας συγγραφέων καὶ καθηγητῶν, συντασσομένων ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπιστημονικὴν σημαίαν, ἣν πρῶτος αὐτὸς εἶχεν ἀνυψώσει.

Αἱ περὶ ἐθνικότητος ἰδέαι τοῦ Mancini μεγάλην εἶχον ἐμποιήσει τότε συγκίνησιν ἀνὰ σύμπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον· ἡ εὐφραδὴς αὐτῶν ἀνάπτυξις ἔκαμνε τὴν ἐντύπωσιν συνεχοῦς ἐπιστημονικῆς διαμαρτυρήσεως ὑπὲρ τοῦ δικαίου κατὰ τῆς βίας.

Νομίζομεν ὅθεν χρήσιμον ὅπως διὰ βραχέων ὑπενθυμίσωμεν τὰς ἀθανάτους τοῦ Mancini ἰδέας, τὰς ἐν παντὶ ἔθνει καὶ ἐν πάσῃ ἐποχῇ ἐφαρμοζομένας. Ἀνεξαρτήτως τῶν ὑπερβολῶν, αἵτινες ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν του ἢ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐγένοντο, αἱ ἰδέαι αὗται καθ' ἑαυτάς, ἀπαύγασμα ἐπιστημένης μελέτης καὶ ἀναλύσεως τῆς ἀληθοῦς φύσεως τῶν

(1) Della nazionalità come fondamento del diritto delle genti.

ριπόλου. Τοῦτο ἠρέθισε τοὺς μωαμεθανοὺς καὶ οὕτως ἐπῆλθε «διαπληκτισμὸς», καθ' ὃν ἐρωνεύθησαν καὶ ἐπληγώθησαν ἑκατέρωθεν περὶ τοὺς 50. Ἐκ τῆς σπουδῆς, μεθ' ἧς ἐπέμφθη τὸ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τηλεγράφημα, ἵνα προκαταληφθῇ ἡ κοινὴ γνώμη, φαίνεται δυστυχῶς ὅτι τὰ συμβάντα ἦσαν πολλῷ χείρονα. Ἤδη νεώτερον ἐκ Κωνσταντινουπόλεως λέγει· «Τὰ συμβάντα τοῦ Βὰν, σοβαρώτερα τῆς ἐπισήμου ἀφηγήσεως, γεννῶσιν ἐνταῦθα σφοδρὰν ἀνησυχίαν. Τὰ θύματα εἶνε πολλῷ πλείονα τῶν 50. Ἡ καταστολὴ τῶν καὶ ἐντὸς ἀρμενικῶν οἴκων διαπραχθεισῶν βιαιοτήτων ἐφωράθη ὡς ἐκ τῆς ἐκτάσεως τῆς πόλεως λίαν δυσχερής. Τὰ παρὰ τοῖς Ἀρμενίοις εὑρεθέντα ὅπλα ἦσαν ρωσσικῆς καὶ περσικῆς προελεύσεως. Ποῖος ἠξεύρει τί σφαγὴ νὰ ἔχῃ πάλιν γείνῃ ;

Δολοφονία δύο Γάλλων.

Παρίσιοι. — Τηλεγραφικῶς ἀγγέλλεται ἐκ Ταναναρίβης ὅτι οἱ Χοβὲς ἑδολοφόνησαν τρεῖς Γάλλους καὶ ἠχμαλώτισαν ἕνα ἱερέα.

Η ΕΘΝΙΚΟΤΗΣ

Β'.

Ἡ ἰδέα τῆς ἐθνικότητος ἦτο ἀκόμη κατὰ τὸ μέσον τοῦ φθίνοντος αἰῶνος ἐν καταστάσει ἀορίστου πόθου, εὐγενοῦς ἐπιθυμίας, ἧς τὸ νόημον ἀμυδρῶς μόνον διεθλέπετο.

Ὁ Mancini, παρατηρήσας τοῦτο, ἐθεώρησεν ὡς καθῆκον παντὸς περὶ τὸ διεθνὲς δίκαιον καταγινομένου ν' ἀναλύσῃ, νὰ καθορίσῃ καὶ ἐξακριβώσῃ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐθνικότητος, ἀνυψώσῃ αὐτὴν εἰς τὴν θέσιν, ἣν ὀφείλει νὰ κατέχῃ ὡς ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας τοῦ δικαίου.

Ἐκ τῆς ἀρετηρίας ταύτης ὁρμώμενος ἔλεγεν, ὅτι ἡ ἐπιστήμη τοῦ διεθνοῦς δικαίου ἀποτελοῦσα κλάδον τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῆς νομικῆς ἐπιστήμης ἐν γένει, ὀφείλει νὰ ἔχῃ τὰς αὐτὰς ρίζας, ἤτοι τας αὐτὰς βάσεις. Αἱ βάσεις αὗται εἰσὶ δύω : 1) Ὁ ἐκ τῆς φυσικῆς ἠθικῆς ἀπορρέων νόμος, καὶ 2) Τὸ χρήσιμον. Ἄρα, ἡ ἐπιστήμη τοῦ διεθνοῦς δικαίου καὶ οἱ κανόνες αὐτῆς, ἐν αἷς καὶ ὁ περὶ συστάσεως τῶν ἐθνικοτήτων, βασίζονται κατ' ἀνάγκην ἐπὶ τῶν δύω τούτων ἰδεῶν. Ἐξ οὗ ἕπεται ὅτι ἡ ὑποδούλωσις πάσης ἐθνικότητος, οὖσα ἐναντίον τῆς ἐκ τῆς φύσεως ἀπορρεούσης ἠθικῆς, ἀντίκειται πρὸς τὸ διεθνὲς δίκαιον καὶ εἶνε καταδικαστέα.

Ὄντως, ἐν τῇ φύσει ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἐλεύθερος, καὶ ἡ ἐλευθερία αὐτοῦ ἔχει ὡς ὅριον τὴν ἴσην ἐλευθερίαν τοῦ πλησίον αὐτοῦ. Ὅ,τι λοιπὸν ἀληθεύει διὰ τὸν ἄνθρωπον, αὐτὸ τοῦτο ἀληθεύει καὶ δι' ἕκαστον ὁμιλον ἀνθρώπων, ἐπιθυμοῦντα νὰ χαίρῃ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ. Πᾶς ὅμιλος ἀνθρώπων χαίρει ὅθεν ἐπίσης τοῦ ἱεροῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐλευθερία αὕτη δὲν ἔχει ἕτερα ὅρια ἐκείνων, τὰ ὁποῖα τῷ ἐπιβάλλει ἡ ἴση ἐλευθερία ἑτέρου ὁμίλου.

Μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν ταύτην τοῦ ἀναπαλλοτριώτου καὶ ἀπαραγράπτου δικαιώματος πάσης ἐθνικότητος εἰς τὴν αὐτονομίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς, ὁ Mancini προέβαινεν εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἰδέας τῆς ἐθνικότητος.

Ὁποῖα τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς ἐθνικότητος; Τὰ κυριώτερα αὐτῶν, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα συνήθως ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς γνωστοῖς ἔθνεσιν εἰσίν:

1) Ἡ φυλὴ
2) Ἡ γλῶσσα
3) Ὁ τόπος
4) Ἡ ἱστορία
5) Τὸ θρήσκευμα
6) Τὰ ἤθη, τὰ ἔθιμα καὶ ἡ νομοθεσία.

Ἡ *φυλὴ* μᾶς δεικνύει τὴν φυσικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐθνῶν, σχηματισθέντων κατὰ μέγα μέρος διὰ τῆς ἑνώσεως πολλῶν οἰκογενειῶν τῆς αὐτῆς καταγωγῆς καὶ ὁμοίων χαρακτηριστικῶν. Μετ' αὐτῆς μεταδιδάζεται ἐν σύνολον ἰδεῶν, αἰσθημάτων καὶ προλήψεων.

Ἡ *διάλεκτος* χαρακτηρίζει τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἰδιοφυΐαν ἑκάστου λαοῦ, μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ποιότητος καὶ συντελεῖ εἰς τὴν διανοητικὴν αὐτοῦ προαγωγήν.

Ὁ *τόπος* συντελεῖ τὰ μάλα εἰς τὴν ἰδιαιτέραν φυσιογνωμίαν ἑκάστου ἔθνους. Τὰ πρῶτα ἐλέμματα τοῦ ἀνθρώπου στρέφονται πρὸς τὰ περὶς αὐτοῦ ἀντικείμενα καὶ σχηματίζουσι τὰς πρώτας αὐτοῦ ἐντυπώσεις, ἃς διατηρεῖ ἐφ' ὅλου τοῦ βίου του. Πρὸς τούτοις, αἱ γεωγραφικαὶ συνθῆκαι, ὑφ' ἃς ἕκαστος ἄνθρωπος γεννᾶται, ἐπιδρῶσιν ἀναντιρρήτως ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ, καὶ δίδουσι τοιαύτην ἢ τοιαύτην διεύθυνσιν εἰς τὴν δρᾶσίν του. Τοῦτο ἐξηγεῖ πῶς οἱ κάτοικοι μιᾶς χώρας γίνονται ἔμποροι ἢ διομήχανοι, ναυτικοὶ ἢ γεωργοὶ κτλ.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἀρχικῶν στοιχείων ἐπήγασαν ἀκολούθως καὶ τὰ ἐπίλοιπα. Τὰ *ἤθη* καὶ *ἔθιμα*, ἅτινα συντελοῦσιν ὅπως ἕκαστος λαὸς ἐκτιμᾷ διαφορότρόπως τὰ αὐτὰ πράγματα. Αἱ *ἱστορικαὶ παραδόσεις*, δι' ὧν καταφαίνεται ἡ διανυθεῖσα ὁδὸς, καὶ ἐν αἷς ἀντλοῦνται αἱ ἔνθαρρύνσεις ἢ τὰ μαθήματα διὰ τὸ μέλλον. Αἱ *θρησκευτικαὶ δοξασίαι*, τοσοῦτον διάφοροι κατὰ τὰ κλίματα καὶ τὴν διανοητικὴν μόρφωσιν.

Ὅλα τὰ στοιχεῖα ταῦτα συντρέχουσιν ὅπως διὰ τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναρμολογήσεως αὐτῶν ἀποτελέσωσι τὴν ἐθνικότητα.

Ἀρκοῦσιν ὅμως ἀρά γε πρὸς τοῦτο ;

Ὁ Mancini δὲν τὸ ἐσκέπτετο, καὶ ἐν τῇ ἀναπτύξει τοῦ σημείου τούτου ἔγκειται ἴσως ἡ μεγαλειτέρα εὐεργεσία, ἣν παρέσχεν εἰς τοὺς συμπατριώτας του. Ἡ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνάντησις τῶν διαφόρων ἀπαριθμηθέντων στοιχείων, δὲν ἀρκεῖ, ἔλεγεν, ὅπως ἀποτελέσῃ μίαν ἐθνικότητα. Ταῦτα δύνανται νὰ συνευρεθῶσιν ἐν καταστάσει ἀδρανείας, ἀνίκανα ὅπως σχηματίσωσι ζῶσαν ἐθνικότητα, ἀνεπαρκῆ ὅπως προφυλάξωσι τοὺς κατόχους αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἀφομοιώσεως πρὸς ξένας ἐθνικότητας, ἐφ' ὅσον μία ζωογόνος πνοὴ δὲν ἐνεφυσήθη ἐν τῷ ἀθροίσματι αὐτῶν, οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρξῃ πραγματικὴ ἐθνικότης, ἀνταξία τοῦ ὀνόματος τούτου, ἔχουσα πλήρη καὶ εὐκρινῆ ἑαυτῆς συναίσθησιν.

Τὸ κυριώτερον λοιπὸν ὅλων στοιχεῖον πρὸς ὑπαρξιν μιᾶς ἀληθοῦς ἐθνικότητος εἶναι ἡ *συναίσθησις* τοῦ ὅτι ἀνήκει τις εἰς τοιαύτην ἢ τοιαύτην ἐθνικότητα, ἡ *θέλησις* ὅπως ἀνήκῃ εἰς τὴν ἐθνικότητα ταύτην.

Ἡ *συνείδησις τῆς ἐθνικότητος* ἐπιτρέπει εἰς τοὺς κατέχοντας αὐτὴν ν' ἀποτελέσωσιν ἓν ἔθνος, διοργανιζόμενον ἐσωτερικῶς καὶ παρουσιαζόμενον ὡς τοιοῦτον εἰς τὸν ἔξω κόσμον.

Ὅλα τὰ λοιπὰ στοιχεῖα δὲν δύνανται ποτὲ ν' ἀποτελέσωσιν ἓν ἔθνος, ἄνευ τῆς *ἠθικῆς ἑνότητος*, ἄνευ τῆς ὑπάρξεως μιᾶς κοινῆς ἰδέας. Ἐφ' ὅσον τὸ αἴσθημα τοῦτο δὲν ἀναπτυχθῇ, μία ἐθνικότης δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὑπάρχουσα. Διὰ τῆς ἀναπτύξεως, τῆς ἀλλοιώσεως ἢ τῆς ἀποσθέσεως αὐτοῦ, ἡ ἐθνικότης ἐπίσης σχηματίζεται, μεταβάλλεται ἢ ἐξαφανίζεται.

Ἄλλοτε πάλιν, τὸ αἴσθημα τοῦτο ἐξασθενεῖ ἢ ὑπνώττει, καὶ ἡ ἐθνικότης καταπίπτει, διαφθείρεται, ὑποκύπτει ὑπὸ τὸν ξενικὸν ζυγόν, καὶ διέρχεται κατηγχυμένη περίοδον θλίψεων, ἄνευ συναισθήσεως οὔτε ἐπιθυμίας τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς. Ἀργότερον ὅμως, καὶ ἐνίοτε κατόπιν ὀκαρᾶς σειρᾶς αἰώνων νυκτὸς καὶ σκότους, ἀσθενὲς λυκαυγὲς ἄρχεται ὑποφώσκον· ἡ συναίσθησις τῆς ἀτομικότητος τοῦ ὑπνώττοντος λαοῦ, ἀμυδρὰ τὸ πρῶτον, καθίσταται βαθμηδὸν εὐκρινεστέρα. Ὁ λαὸς οὗτος ἄρχεται σκεπτόμενος, ὅτι δὲν εἶνε οὔτε φυσικὸν οὔτε δίκαιον, νὰ εἶνε εἷς λαὸς ὑποδεδουλωμένος εἰς ἕτερον. Ἡ ἀφύπνισις αὐτοῦ καθίσταται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πληρεστέρα, ἡ συναίσθησις αὐτοῦ ζωηροτέρα, ἕως οὗ, ἀνατινάσσων ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ βορβόρου τῆς δουλείας, κατασυντρίβει τὰς ἁλύσσους τῆς δεσποτείας καὶ τῆς τυραννίας, ἀναγεννᾶται, καὶ ἀνίσταται ζῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου, δεικνύων ἀναμφήριστα σημεῖα πλήρους συναισθήσεως τῆς ἀτομικότητος αὐτοῦ, ἐννοῶν νὰ ζήσῃ βίον ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον, μὴ ἐρυθριῶν ὅπως ἀνακηρύσσῃ τὴν ἐθνικότητα αὐτοῦ, προσκαθῶν ὅπως δι' ἐντίμου ἐργασίας καταστήσῃ αὐτὴν σεβαστὴν, καὶ γείνῃ συγχρόνως ἀντάξιος τῆς αὐτονομίας αὐτοῦ, φροντίζων νὰ μὴ ὑποπέσῃ ἀπὸ τὴν καταθλιπτικὴν δουλείαν εἰς τὴν ἀποσυνθετικὴν ἀναρχίαν.

Τῆς ἰδέας τῆς ἐθνικότητος ἅπαξ οὕτω καθορισθείσης, ὁ Mancini συνεπέρανεν ὅτι ἡ συντήρησις καὶ ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆς εἶνε οὐ μόνον δικαίωμα ἀλλὰ καὶ καθῆκον διὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐτῆς ἐθνικότητος. Εἰς ὁποῖον σημεῖον, ἔλεγεν, ἠθικῆς καταπτώσεως καὶ διαφθορᾶς ἔφθασαν, ὅσοι ἀφήνουσιν ἀγογγύστως καὶ ἄνευ διαμαρτυρίας νὰ καταπατῆται ἡ ἐλευθερία καὶ ἀνεξαρτησία τῆς ἐθνικότητος αὐτῶν ;

Εἶνε γνωστόν, ὁποῖα ὑπῆρξαν ἐν Ἰταλίᾳ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἰδεῶν τούτων. Ἐνῷ ὁ Mancini, ἀπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς αὐτοῦ ἕδρας προσεκάλει οὕτω τοὺς συμπατριώτας του εἰς τὴν ἠθικὴν αὐτῶν ἀναγεννησιν, ὁ Cavour μετεχειρίζετο τὴν πολιτικὴν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ. Ὅταν δὲ συνδιελέγετο μετὰ τῶν κατοίκων τῶν διαφόρων τῆς κατὰ μέρος δούλης ἔτι Ἰταλίας ἐπαρχιῶν, καὶ τοὺς ἤκουε λέγοντας περὶ τῆς ἐθνικότητος αὐτῶν ὅτι ἦσαν Νεαπολιτανοὶ ἢ Τοσκάνοι, Πεδεμόντιοι, ἢ Βενετοί, ἀπήντα εἰς ὅλους : Εἰσθε πρὸ παντὸς *Ἰταλοί* ! Ὑπὸ τὸ αὐτὸ δὲ πνεῦμα εἰργάσθησαν ὅλοι οἱ ἄλλοι ἥρωες τοῦ ἰταλικοῦ risorgimento, οὕτως ὥστε ὅταν οἱ ἰταλοὶ ἐθάδιαν κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, ὅπως συντρίψωσι τοὺς δεσμοὺς τῆς ξενικῆς δεσποτείας, ἡ ἠθικὴ αὐτῶν ἕνωσις ἦτο ἤδη γεγονὸς τετελεσμένον. Ὁ ὕμνος τοῦ Γαριβάλδη, ὑπὸ τοὺς ἤχους τοῦ ὁποίου ἐβάδιζον κατὰ τῶν τυράννων, ἄρχεται μὲ τὰς ἑξῆς λέξεις :

Siam Italiani contra Tedeschi,
Contra Tedeschi vogliamo pugnor.

Εἴμεθα Ἰταλοί ! Ἂν καὶ δὲν δυνάμεθα σήμερον νὰ ἐκτιμήσωμεν δεόντως τὴν ἠθικὴν ἐπιρροὴν καὶ τὴν μαγικὴν δύναμιν, ἣν ἐξήσκησαν τότε αἱ λέξεις αὗται, φανταζόμεθα ὅμως ὁποία θὰ ὑπῆρξεν ἡ ἄμετρος χαρὰ τοῦ Mancini, τοῦ Cavour καὶ τῶν λοιπῶν ἡγετῶν τῆς ἰταλικῆς ἀναγεννήσεως, ἀκουόντων ἐκ τοῦ στόματος τῶν συμπατριωτῶν αὐτῶν τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἠθικῆς ἑνώσεως καὶ τῆς πατριωτικῆς συναισθήσεως, ὑπὲρ ὧν ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν εἶχον ἐργασθῆ.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἐν συντόμῳ ἡ περὶ ἐθνικότητος θεωρία τοῦ Mancini. Μένει τώρα νὰ ἐκτιμήσωμεν αὐτήν.

Μ. Σ. Κέπετζης δ. ν.

Ἀλησμονήτους ἐντυπώσεις θ' ἀφήσῃ τὸ νέον μας μυθιστόρημα, τὸ ὁποῖον ἀπὸ σήμερον ἀρχίζει. Ἀρκετὰ ὡς ἐγγύησις τῶν λόγων μας τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως του, τοῦ μεγάλου ρώσσου μυθιστοριογράφου Τουργκένιεφ. «Ὁ ΒΟΥΓΑΡΟΣ» εἶνε ἓν τῶν ἀρίστων αὐτοῦ ἔργων, κινοῦν ζωηρότατον ἐνδιαφέρον, διαπνεόμενον ὑπὸ γλυκείας μελαγχολίας καὶ ἀπολῆγον εἰς σπαρακτικὴν λύσιν. Δὲν λέγομεν περισσότερα διὰ νὰ μὴ παραβλάψωμεν τὸ ἐνδιαφέρον. Ὁ «ΒΟΥΓΑΡΟΣ» εἶνε ἐκ τῶν ἔργων ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἀρέσουν εἰς ὅλους.

Ο ΚΟΣΜΟΣ

Ἡ σημερινὴ «Πρωΐα» οἰκτείρει τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν περιῆλθεν ὁ τόπος μας ἀφοῦ καὶ οἱ πρῶην ὑγειονόμαι νομίζουν ὅτι ἔχουν ἀριμοδιότητα εἰς τὴν διπλωματίαν.

Προσθέτει μάλιστα ὅτι περιμένει καὶ τὴν γνώμην τοῦ κ. Σουμαρίσα ἐπὶ τῆς συμβάσεως τῆς Χαλέπας, ὅστις παραδόξως καθυστέρησεν.

Καὶ περὶ τοῦ κ. Σκούζε τίποτε, ἐρατεινὴ ντεμουαζέλ ;

Ἢ ἔχεις τὴν ἰδέαν, ὅτι ἡ τέχνη τοῦ προεξοφλεῖν συναλλάγματα καὶ ρυθμίζειν τὰς ἐπὶ τῶν διαφόρων ἀξιῶν ἀγορὰς καὶ πωλήσεις τραπεζιτικοῦ οἴκου ἔχει μεγαλητέραν σχέσιν τῆς ὑγειονομίας πρὸς τὴν δυσχερεστάτην ἐπιστήμην τοῦ Μέττερνιχ, τοῦ Βήκονσφηλδ, τοῦ Γλίερς ἢ τοῦ Βίσμαρκ ;

Θαυμασιωτέρα ὅμως ἀπάντησις εἰς τὰ ἀστεῖα αὐτὰ τοῦ ὑπουργικοῦ ὀργάνου δὲν ἠμποροῦσε νὰ γείνῃ ἀπὸ τὴν ἀληθῶς ἐμπνευσμένην γελοιογραφίαν τοῦ σημερινοῦ «Ἀστεως», παριστῶσαν τὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν δυσυπόστατον. Τὸν μισὸν ὡς Ἑρμῆν πτερὰ φέροντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πρὸς τοῖς ποσὶν» καὶ τὸν ὑπόλοιπον ὡς διπλωμάτην μὲ τρίκωχον πῖλον καὶ μεγάλην στολήν ;

Εἰς τὸν ἀπαράμιλλον καλλιτέχνην ἐχρειάζετο πραγματικῶς βραβεῖον διὰ τὸ σημερινὸν ἀριστούργημά του.

Εἰς τὴν κλασικήν μας χώραν ἤρχισαν ἀπό τινος νὰ συμβαίνουν πράγματα, τὰ ὁποῖα δίχως ἄλλο θὰ ἐζήλευε καὶ αὐτὸς ὁ τόπος τῆς ἐκκεντρικότητος καὶ τῶν θαυμάτων, ὅπως συνήθως ὀνομάζεται ἡ Ἀμερική.

Στρατιώτης κατηγορούμενος ἐπὶ σοβαρωτάτῳ ἐγκλήματι μένει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα φεύγων τὴν δικαιοσύνην τῆς πατρίδος του.

Ἐν τῷ μεταξὺ πηγαίνει ἐθελοντὴς εἰς τὸν γαλλικὸν στρατόν, πολεμεῖ κατὰ τῶν μαύρων, ἀνδραγαθεῖ, ἀποκτᾷ βαθμὸν, σύνταξιν καὶ . . . μίαν καλὴν ἡμέραν ἐπιστρέφει, παραδίδεται εἰς τὸ φρουραρχεῖον καὶ ζητεῖ νὰ δικασθῇ !

Καλὰ ἔως ἐδῶ. Ἔπειτα ἀπὸ δλίγον καιρὸν ὅμως ἀκούεται, ὅτι ἡ Κρήτη ἐπαναστατεῖ καὶ ὁ ἀρχηγὸς ὑπόδικος πολεμιστὴς, ὁ Νταφώτης— διότι περὶ αὐτοῦ βέβαια πρόκειται—καταλαμβάνων ὅτι ἡ δίκη του θὰ τραβήξῃ εἰς μάκρος, συλλαμβάνει τὸ σχέδιον νέας δραπετεύσεως.

Ἡ ἀτμοσφαῖρα τοῦ Μενδρεσὲ δὲν εἶνε δι' αὐτόν. Ὁ καπνὸς τῆς πυρίτιδος τῶν Λευκῶν Ὀρέων τοῦ γαργαλίζει τοὺς ρώθωνας. Λέγει, ὅτι εἶνε ἀσθενὴς καὶ τὸν μεταφέρουν εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Καθηται τρεῖς—τέσσαρας ἡμέρας ἐκεῖ, κατορθοῖ κατόπιν νὰ διαλάθῃ τὴν προσοχὴν τῶν φρουρῶν καὶ ἀπ' ἐδῶ πάν κι' ἄλλοι.

Ἂν θέλετε τώρα ἀκούσατε καὶ ἓν ἀπόσπασμα τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν ἀρῆκε κατόπιν του.

Διὰ τὴν Πατρίδα τὰ πάντα. Οἱ λόγοι διὰ τοὺς Σοφιστάς, τὰ ἔργα διὰ τοὺς στρατιώτας. Ἐνῷ ἐκεῖ κάτω οἱ ἀδελφοί μας σφάζονται, ἐγὼ δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ ἀναμένω ἀσφαλῆς καὶ ἥσυχος τὴν ἡμέραν τῆς δίκης μου. Πετῶ εἰς τὰ Κρητικὰ πεδία ὅπως παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν τόσων δοκιμαζομένων συμπατριωτῶν μου ἀγωνισθῶ τὸν ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνα. Ἐὰν ἐπιζήσω θὰ ἐπιστρέψω, καὶ τότε ἡ δικαιοσύνη ἂς ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον νῦν διακόπτω χάριν τῆς τιμῆς καὶ τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος.

Ἡ τελευταία ὅμως παράγραφος εἶνε κι' ἂν εἶνε γνησίως ἀμερικανική. Ἰδοὺ αὕτη :

Χάριν τῆς ἀκριβείας ἐδραπέτευσα τὴν 7 5(60 ἀκριβῶς ὥραν μ. μ. χωρὶς παρ' οὐδενὸς νὰ τύχω τῆς ἐλαχίστης συνδρομῆς ! ! !

Ὁ ἄγγλος φιλόλογος Γρέμφελ, ἐπανελθὼν πρὸ μικροῦ ἐξ Αἰγύπτου εἰς Δουβλῖνον, ἐκόμισε διαφορα τεμάχια παπύρων, περιέχοντα ἀνέκδοτα ἀποσπασμάτια ἐξ ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, τῶν πλείστων ἀγνώστων.

Ὑπάρχει τεμάχιόν τι, ἔχον τόσην ὁμοιότητα πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ πλατωνικοῦ λόγου, ὥστε ἀσφαλῶς δύναται νὰ προσενεμηθῇ εἰς τὸν Πλάτωνα. Τὰ τεμάχια ταῦτα ἀνάγονται εἰς ἀρχαιοτάτην χρονολογίαν, εἰς τὴν τρίτην πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ καθηγητοῦ Μαχάφ.

Ἰδίως ἀποσπάσματά τινα ἐκ τῆς Ἰλιάδος τοῦ Ὁμήρου ἔχουσι μεγάλην ἀρχαιολογικὴν καὶ φιλολογικὴν σπουδαιότητα, διότι ἡ μὲν γραφὴ ἀνάγεται εἰς τοὺς χρόνους τοὺς πρὸ τῶν ἀλεξανδρινῶν κριτικῶν, ἐκ τῶν διαλεκτικῶν δὲ καὶ ἄλλων διαφορῶν γίνεται φανερὸν ὅτι ἡ Ἰλιὰς τοῦ Ὁμήρου εἶχεν ἄλλως ἢ ὅπως διεσκεύασαν αὐτὴν ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις οἱ ἀλεξανδρινοὶ κριτικοί.

Χθὲς τὴν ἑσπέραν ἔγειναν αἱ προαγγελθεῖσαι γενικαὶ δοκιμαὶ τῆς «Γυναίκας», τοῦ νέου δράματος τοῦ κ. Δημητρακοπούλου ἐνώπιον ἀκροατηρίου ἐκ λογίων καὶ δημοσιογράφων.

Καίτοι ἡ ἐκτέλεσις δὲν ἐγένετο μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης τελειότητος, ἐν τοσούτῳ οἱ παραστάντες ζωηρὰς ἀπεκόμισαν ἐντυπώσεις ἐκ τῆς παραστάσεως. Τὰς ἐντυπώσεις ταύτας δὲν δυνάμεθα βέβαια ὡς ἐκ τῆς ἀτελοῦς τῶν δοκιμῶν ἐκτελέσεως ν' ἀναγράψωμεν σήμερον.

Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι τὸ ἔργον κατὰ τὴν ἀποψινὴν παράστασιν θὰ κριθῇ δικαίως, εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι μεθ' ὅλα τὰ μικρὰ ἐλαττώματα του θὰ κάμῃ ζωηρὰν αἴσθησιν, καὶ διὰ τὰς ἐν αὐτῷ ἀναπτυσσομένας ἰδέας, αἵτινες ποικιλοτρόπως θὰ σχολιάζωνται, καὶ διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν, μεθ' ἧς ἠθέλησε νὰ τὰς παρουσιάσῃ ὁ ποιητής.

Ὡς πρὸς τὸ τεχνικὸν μέρος τὸ δρᾶμα παρουσιάζει πᾶσαν δυνατὴν τελειότητα, ἂν ληφθῇ μάλιστα ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία δὲν εἶνε καθ' ὅλα πρόσφορος εἰσέτι διὰ τὸ κοινωνικὸν δρᾶμα, ὡς ἀπαιτεῖ αὐτὸ ἡ τέχνη καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ.

ΜΙΚΡΑ ΝΕΑ

— Ἀνεχώρησε χθὲς εἰς Εὐρώπην ὁ κάλλιστος ἔμπορος τῆς πόλεώς μας κ. Β. Κασδόνης, σκοπῶν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν πρὸς πλουτισμὸν τοῦ καταστήματός του διὰ τῶν νεωτέρων εἰδῶν τῶν καλλιτέρων ἀγγλικῶν καὶ γαλλικῶν καταστημάτων.

— Σήμερον ἐπὶ τοῖς γενεθλίοις τοῦ βασιλόπαιδος Γεωργίου ἐψάλη δοξολογία ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῆς Δεκελείας. Εἰς τὸν βασιλόπαιδα ἀπεστάλησαν πολλὰ συγχαρητήρια τηλεγραφήματα.

— Ἀδριον εἶνε ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ εὐεργετικὴ παράστασις ὑπὲρ τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ κ. Περαντώνη μὲ νέα ἄλογα, νέα γυμνάσματα καὶ πολλὰ ἄλλα ἀξιοπερίεργα καὶ διασκεδαστικά.

ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ

Ο ΒΟΥΓΑΡΟΣ

ΤΟΥ ΤΟΥΡΚΕΝΕΦ

ΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑΙ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἐν συνεντεύξει του σήμερον πρὸς ἕνα τῶν συντακτῶν τοῦ «Ἀστεως» ὁ κ. Μπάουτσερ, ἀνταποκριτὴς τοῦ Λονδινείου «Χρόνου», ἐρωτηθεὶς διατί αἱ ἄλλαι ἐπαρχίαι τῆς Κρήτης, αἱ ἀνατολικαί, δὲν ἐξεγείρονται, ἀπήντησε : «Διότι οὐδέποτε αὗται ἐξηγέρθησαν, ὅπως καὶ τώρα δὲν θὰ ἐξεγερθῶσι. Τοῦτο δέον ν' ἀποδοθῇ ἴσως εἰς τὴν ἔλλειψιν πολεμοφοδίων καὶ εἰς τὸ ὅτι δὲν εἶνε δρεινὰ τὰ μέρη». Τὸ πρῶτον εἶνε ἐντελῶς ἀνακριβές, τὸ δεύτερον εἶνε ἐν μέρει ἀληθές. Τὸ ὅτι *οὐδέποτε* ἐξηγέρθησαν αἱ ἀνατολικαὶ ἐπαρχίαι θὰ τὸ ἤκουσε πιθανῶς ὁ κ. Μπάουτσερ εἰς τὰ Χανιά, ὅπου οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Μεταπολιτεύσεως πολλὰ κατεδόων κατὰ τῶν Ἡρακλειωτῶν καὶ Λασηθιωτῶν ὡς μὴ σπευδόντων νὰ ἐπαναστατήσωσι, χωρὶς πολεμοφόδια καὶ ἐναντίον τῶν ἐντόνων προτροπῶν τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι οὐδέποτε ἐπανεστάτησαν. Τὸ μόνον βέβαιον εἶνε ὅτι ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Τούρκων ὁ ζυγὸς ἔπεσε βαρύτερος ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν, ἰδίως ἐπὶ τῶν πεδινῶν ὅπου καὶ τουρκικὸς πληθυσμὸς ἀπετελέσθη πολυαριθμότερος, ἴσως σχεδὸν πρὸς τὸν χριστιανικόν, καὶ ἔκτοτε τὴν πρωτοβουλίαν ἑκάστης ἐπαναστάσεως λαμβάνουν οἱ Λευκωρεῖται, οἵτινες καὶ θέσεις ὀχυρωτάτας κατέχουσι καὶ ὑπὸ ὀλιγαριθμωτέρου τουρκικοῦ πληθυσμοῦ περιστοιχοῦνται.

Ἀλλ' εἰς ὅλας τὰς ἐπαναστάσεις τὰς ὁποίας ἐκίνησαν οἱ Λευκωρεῖται ἔλαβον μέρος οὐ μόνον οἱ περὶ τὴν Ἴδην καὶ τὸ Λασήθιον οἰκοῦντες, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ πεδινοὶ Μεσαρῖται, οἵτινες μάλιστα διεκρίθησαν πάντοτε ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Κόρακα. Μόνον εἰς τὴν ἡμερήσιον συναθροισιν τῶν Μουρνιδῶν τὸ 31 δὲν ἔλαβον μέρος, καὶ ἦτο φυσικῶς ἀδύνατον, καὶ κατὰ τὴν ἀναίμακτον ἐπανάστασιν τοῦ 58 δὲν ἐπρόθησαν νὰ στείλουν ἀντιπροσώπους εἰς τὴν ἐπαναστατικὴν Συνέλευσιν, ἕνεκα τῶν ἀποστάσεων καὶ ἄλλων δυσχε-